

Diplomatska povezava med Slovenijo in Argentino

Slovinci v Argentini, tako tisti, ki živijo tukaj še izpred 2. svetovne vojne, kakor politična emigracija po njej, so vedno dovolj jasno prikazali, kakšen je njihov odnos do obeh domovin; od starih korenin tisočletnega rodu v Sloveniji do nove domovine — Argentine, ki jim je dala kruha in široko polje za udejstvovanje, ki jim je bilo doma na tak ali drugačin onemogočeno.

Za to nam lahko pričajo neštivilni Domovi in društva obeh emigracij, šole in prosvetno življenje, kultura v vseh oblikah, pa tudi politična navezanost na izvorno domovino in obtoževanje krivic, ki so nas pognale v svet. O tem danes nihče ne dvomi. Še vedno živijo nekatere organizacije izpred 70 let pri predvojnih organizacijah kakor bogato razvejano slovensko življenje pri novih emigrantih.

Po drugi strani pa nas povezuje z Argentino in njeno kulturo ter življenjem imena kakor Vlady Kocianchich, Benigar in Sulčič, po drugi strani pa dr. Komar, Šijanec ali Bertonec, Zupan in Oblaki... in še. Na vseh področjih smo se vključili v argentinski življenj, ne da bi opustili slovensko zavest in duhovno pripadnost.

Vse to naše prepletanje in delovanje pa je pogrešalo še tistega dela, ko bi se tudi uradno pokazalo to sodelovanje. V prejšnjih časih je bilo to nemogoče, kajti večina ni priznavala Jugoslavije kot uradno predstavnicu izvorne matične države — zaradi komunizma in zaradi nesvobode Slovenije. Danes pa, ko se je Slovenija znebila komunistične diktature in se tudi osamosvojila v samostojno državo, je bilo pričakovati, da bosta prej ali slej obe državi tudi vzpostavili uradne stike.

To je bilo gotovo takojšnje priznanje Slovenije s strani Argentine — tudi na prizadevanje slovenskih emigrantov, razni uradni obiski v Argentini — npr. zunanjšega ministra Peterleta — kakor

tudi postavitve argentinskega veleposlanstva v Sloveniji.

Manjkalo pa je še podobne odločitve Slovenije, da namreč postavi svojo ambasado v Buenos Airesu in določi svoje predstavnike. Prvi tak poskus imenovanja ambasadorja se je zaradi neprimernosti predlaganega kandidata izjalovil. Tudi je treba vedeti, da Slovenija nima veliko diplomatsko izvežbanih ljudi za to delo, posebno še za važno mesto v Argentini.

Zato smo bili toliko bolj veseli, da je končno prišlo do odprtja ambasade republike Slovenije v Argentini. Škoda sicer, da še ni imenovan ambasador, a trenutna rešitev je tudi dobra. Namesto njega je prišel novi odpravnik poslov, ki ima tudi diplomatski značaj, da vodi ambasado. Njegovo delo je vzdrževanje stikov med obema državama, posredovanje odnosov med diplomatskim zborom ter skrb za slovenske naseljence v Argentini.

To imenovanje za odpravnika poslov je med nami zelo pristržno odmevalo. Novi odpravnik poslov Matjaž Puc je znano ime v Sloveniji, ki izhaja iz uglednih ljubljanskih predvojnih političnih kakor tudi kulturnih družin. Njegovo delo kot direktor cerkvenega muzeja v Stični je bilo znano. Tudi sam in njegova žena Veselka sta se osebno že dalj časa spoznala z našo kulturno in emigracijsko stvarnostjo, tako da bo njegovo življenje in delovanje med nami lažje in bolj domače.

Upajmo, da bo njegovo sodelovanje z argentinskimi oblastmi uspešno, da bosta obe državi sodelovali diplomatsko brez problemov v dobro vseh njenih državljanov ter priseljencev ter da se bosta obe kulturi medsebojno oplajali.

Novemu odpravniku poslov v Argentini pa želimo veliko uspeha!

TD

Občinske koalicije

Slovenski krščanski demokrati so že 28. julija sprejeli sklep, da pristopijo k sporazumu o sodelovanju na lokalnih volitvah, ki sta ga posredovali Slovenska ljudska stranka in Social-demokratska stranka Slovenije. Po nasvetovanju z regionalnimi odbori so se odločili skupno nastopiti na volitvah proti koncu leta za občinske svete in župane. Tudi so bili mnenja, da ta sporazum ureja posebna pogodba. Ustanovili so posebno delovno skupino, da pripravi izhodišča in uskladi sporazum z obema strankama, za pogajanje samo pa sta bila pooblaščenca predsednik stranke Lojze Peterle in njen tajnik Edvard Stanič. Dogovor med strankami naj vsebuje tudi pristanek na medsebojno nenapadanje vsaj do volitev, avtonomnost odločanja občinskih organizacij, potrditev koncepta o samoupravi in morebitno pritegnitev novih strank k temu sporazumu. Tudi so mnenja,

da bi ta koalicija na lokalni ravni ne bila v opreki z sedanjimi drugačnimi koalicijami v vladi.

Po zadnjih novicah naj bi ta sporazum že podpisali 1. septembra letos.

Tudi minulo nedeljo je več sto romarjem obiskalo cerkev sv. Jožefa v Ljubljani — oziroma Marijino kapelo v njej, ki je edina odprta. Kot je znano, še sedaj cerkev služi za filmski atelje, oltar ter Plečnikov kip sv. Jožefa je zazidan oziroma deloma porušen, samostan jezuitov še vedno ni vrnjen prvim lastnikom. Romarji so naslovili odprto pismo slovenski vladi, državnemu zboru, predsedniku republike in Cerkvi. Pozivajo jih, naj odstranijo ta madež in poravnajo krivice ter škodo.

V Buenos Aires je v petek, 19. avgusta, dospel

Matjaž Puc,

**odpravnik poslov
ambasade Republike
Slovenije v Argentini.**

Novi diplomat, ki se je rodil 21. maja 1946 in je po poklicu profesor geografije in primerjalnega jezikoslovja, bo v Argentini predstavljal Slovenijo, držal vezi z diplomatskim zborom in opravlja konzularne posle. Zaenkrat bo uradoval v Slovenski hiši ob ponedeljkih in četrtek od 10.30 do 12. ure, skupaj z dosedanjim predstavnikom zunanjšega ministrstva RS Božidarjem Finkom.

Slovenska skupnost z veseljem in zadovoljstvom pozdravlja novega odpravnika poslov RS Matjaža Puca in mu želi prijetno bivanje med nami in uspešno izvrševanje njegovih diplomatskih nalog.

Zgodilo se je v Sloveniji

V Sloveniji se je pričelo divje iskanje italijanskega državljanstva. Zdaj poteka zadnji rok za vložitev prošnje za reaktualizacijo italijanskega državljanstva za vse, ki so do konca II. svetovne vojne živeli na območju Italije (to je na Primorskem). A sedaj se govori, da to lahko pridobé tudi Neitalijani (to je Slovenci), ki so tam prebivali, da je to državljanstvo potrebno za ohranjanje italijanske pokojnine itd. Dolge vrste Slovencev se potegujejo za to v Kopru in drugod. Splošno mnenje po Sloveniji je javno zgražanje, da so nekateri rojaki iz pohlepa po denarju pripravljene narediti se Italijane. Italija pa na ta način dobiva množico „svojih“ državljanov, kar ji koristi pri sedanjem sporu.

V ponedeljek, 15. avgusta, na praznik Marijinega vnebovzvetja, ki je v Sloveniji dela prost dan, so slovenski škofje vodili velike verske slovesnosti. Osrednja slovesnost je bila na Ptujski gori, ki jo je vodil mariborski škof Kramberger, somaševanje na Brezjah je vodil metropolit dr. Šuštar, koprski škof Pirih pa je maševal na Sveti gori pri Gorici.

Edouard Balladu, predsednik francoske vlade, je pisal slovenskemu premieru dr. Drnovšku in zagotovil Sloveniji podporo pri pogajanju o pridruženem član-

stvu v Evropski zvezi. Izrazil je tudi priznanje Sloveniji za dosežke pri tem zblizevanju.

Kot smo že pisali, je predsednik državnega zbora Herman Rigelnik (LDS) poslal ovadbo proti uredniku informativnega programa TV Slovenija Ladu Ambrožiču, ker je objavil nekatere podatke s tajne seje parlamenta. Delo je pri tem pisalo, da je to obtožbo podprl tudi Ivan Oman, podpredsednik SKD, a sta tako Oman kot Ambrožič to vest zanikala. So pač hoteli v to afero vplesti tudi krščanske demokrate. Ta stranka je v vsem podpirala Ambrožiča, javno ogorčenje pa govori o vračanju svinčenih let in nedemokratičnosti Rigelnika.

Ljubljanski časopis Delo že nekaj dni objavlja dokumentiran pregled, kako je slovenska vlada oz. partija vsa leta po vojni pošiljala denar na črno slovenskim levičarskim organizacijam v Trst in italijansko Primorje. Pred tednom pa je tudi objavil poročilo, kako so podobno delali na Koroškem.

Popravek novice v prejšnjem tednu: zmagovalka na evropskem prvenstvu na Finskem v skoku v višino je bila Britta Bilač, ki je dosegla višino 200 cm.

Tik pred zaključkom lista smo dobili novico, da je občinski svet - Concejo Deliberante - mesta Buenos Aires odločil na predlog njegove komisije za kulturo, posebej še na predlog, ki ga je dal član sveta Raúl Padró, da preimenuje v Buenos Airesu del ceste „Santos Dumont“ med „Soldado de la Independencia“ in „Luis M. Campos“ v predelu Belgrano v cesto

„REPÚBLICA DE ESLOVENIA“.

S tem je hotel počastiti novo državo Slovenijo in njene priseljence, ki so doprinesli svoj delež k argentinski kulturi, kot arh. Viktor Sulčič, antropolog Janez Benigar in filozof Milan Komar, poleg drugih.

Niños y Jóvenes Cantores de Bariloche

Argentinski glasbeni kritik Héctor Coda je napisal letos 28. januarja v časopisu La Nación, da je za naš zbor Gallus „numen inspirador“. Skoraj polovico glasbenega programa je posvečeno našemu skladatelju. Koncert v katedrali v San Isidro je v okviru VII. ciklusa sakralne glasbe. Na teh koncertih so že sodelovali letos odlični argentinski in mednarodni glasbeniki (Heinrich Isaac Ensemble iz Nemčije, Academia Bach, Mario Videla, Pro-Música de Rosario). Četrtega septembra ob 16.30 bo predstavil naš zbor enajst Gallusovih komadov (od lanskih komadov bomo ponovili samo tri dela). Štiriglasni so: Pueri concinite (enaki glasovi). Ecce quomodo moritur iustus, Steti Iesu in medio, Subsannatores subsannavit Deus (mešani zbor), petglasni: Ave Maria in Ascendit Deus in iubilatione (za enake glasove) ter Diffusa est gratia (mešani zbor); Repleti sunt omnes de Spiritu Sancto (dvozborno za enake glasove); Exultate iusti in Domino ter O admirabile commercium (Mešano dvozborno) in Alleluia, Cantate Domino canticum novum (mešano trozborno). Zbor je izvajal že nad trideset Gallusovih motetov in lahko rečem, da nista dva dela podobna. Na drugih koncertih bomo predvajali nekaj Gallusovih motetov. Na sporedu bo tudi šest španskih božičnih napevov, ki so v Uppsalski pesmarici (Cancionero de Uppsala). Koncert pa bomo končali z orkestrom. Magnificat in Kyrie italijanskega skladatelja Antonia Vivaldija bo nekakšna ponovitev našega božičnega koncerta.

Prvega septembra ob 17. uri bo predstavljal občinstvu argentinski skladatelj Juan Carlos Delli Quadri notno izdajo svojih „Seis villancicos“. Krstna izvedba je bila leta 1991, ko jih je naš zbor zapel v Buenos Airesu. Letos bo na predstavitvi partiture zopet zapet ves ciklus in sicer na državnem konzervatoriju López Bucharcho (Av. Córdoba 2445). Isti dan bo zbor sodeloval na koncertu zborov v šoli Cardenal Newman. Druga septembra ob 21. uri v Avditoriju Fundación San Rafael (Ramallo 2606 - Capital) bo poleg Gallusa in španskih božičnih pesmi na programu argentinski del. Emilio Dublanc (1911-1990) je bil plodovit skladatelj, predvajali bomo dve njegovi deli.

Carlos Guastavino je brez dvoma največji sodobni argentinski zborovski (in vokalni) skladatelj. Napisal je tri zborovske fuge, ki imajo ljudsko temo (Arroz con leche, Estaba la Margarita in La torre en guardia). Poleg teh treh pesmi bo zbor zapel še tri druge.

V soboto tretjega septembra ob 19. uri bomo pa peli v Quilmesu. V italijanskem središču Cristóforo Colombo (Hipólito Yrigoyen 582) bomo peli ista dela kot drugega septembra.

Gallus, Delli Quadri, Uppsala, Vivaldi, Guastavino, pet različnih glasbenih dob, od srednje renesanse (Uppsala), pa prav do modernih argentinskih (Delli Quadri) bo glasbeni potek naše zborovske turneje v Buenos Airesu.

Andrej Jan

Pogovor z Marjanom Hribarjem

Iz daljne Argentine se je v domovino na simbolični pogreb svojega očeta v juniju vrnil Marjan Hribar. Ob tej priložnosti je nastal tale pogovor.

Gospod Marjan Hribar, predstavite se, prosim, bralcem Slamnika.

Rojen sem bil leta 1930 pri Cizarju v Ihanu. Tam sem končal štiri razrede osnovne šole, nato sem študiral v Škofovih zavodih v Šentvidu pri Ljubljani. Ob nemški okupaciji leta 1941 sem se vrnil domov.

Leta 1945 sem skupaj z domačimi, mamino in bratovo odšel na Koroško, pozneje pa v Argentino. V novi domovini smo morali najprej poskrbeti za stanovanje, potem sem nadaljeval študij in opravljal dopolnilne izpite.

In kaj ste po poklicu in s kakšno dejavnostjo se ukvarjate v Argentini?

Ukvarjam se z električnimi napeljavami, sedaj sem družabnik elektroindustrijskega podjetja, kjer delam že skoraj štirideset let.

Prišli ste na simbolični pogreb svojega očeta Gregorija, kaj bi povedali o tem?

Žal je tako, prišel sem na simbolični pogreb. Ihanci v Argentini smo sicer soglašali s postavitvijo spomenika, moti pa me napis na njem, ki nič ne pove, zakaj je umrl moj oče, ne pove, da je bil žrtev revolucije. Napis bi moral biti jasen, moral bi povedati, kdo je koga pobil.

Kako se spominjate svoje očeta?

Dobro se ga spominjam in lahko trdim, da je, dokler je bil živ, ker je dobro znal nemško, zmeraj branil vaščane. V Ihanu ni bilo nobene izdaje. To, da je dobro govoril nemško, ga je stalo življenje.

Ali se spominjate tiste usodne noči, ko so očeta odvedli v gozd?

Seveda. Bilo je 15. maja 1943 okrog ene

ponoči. Oče je bil bolan. Ker nismo takoj odprli, so poskušali vdreti v hišo. Partizani so bili domačini, sicer pa znani likvidatorji. Potem so pretili, da bodo noter vrgli bombo. Ko je brž mama odprla, je moral vstati. Ker je bil v copatah, so dejali, da copati niso za v roso. Obul je čevlje in odšel z njimi v noč. Potem je za njim izginila vsaka sled. Dva dni pozneje je mama prejela pismo, kjer je bilo med drugim zapisano, naj govori resnico, priložena pa so bila očala. Partizani so potem širili govorico, da je na Dolenjskem.

In kdaj se izvedeli resnico o usodi svojega očeta?

Čprav smo slutili, da so ga umorili, smo vendarle upali, da se bo vrnil. Mama se je prav zato, da bi ga našla, l. 1953 vrnila v domovino. A vse zastoj. Ni ga bilo.

Kje je njegov grob in kdaj ste zanj zvedeli?

Čprav sem bil že večkrat v domovini, sem šele pred dnevi izvedel, da so ga umorili v Matetovem gozdu pri Vinjah, tam je samo nekaj metrov stran pokopan tudi Mganov ata in tri neznanne žrtve. Seveda je v okolici še več grobov žrtev revolucije. Tako sem šele sedaj obiskal njegov grob.

Kako ocenjujete gospodarski razvoj v Sloveniji v skoraj polovici stoletja?

Res je, napredek je očiten, a je treba dodati, da so napredovali tudi drugod po svetu, celo bolj kot pri nas. Najbrž bi se pri nas dalo narediti še precej več, če bi bili ljudje bolj poštene. Kar škoda je, da so ljudje še zmeraj tako razdrojeni, še zmeraj je sovraštvo med zmagovalci in premaganci. To pa ni dobro. Da bi se razmere popravile, bi morala tudi država nekaj narediti. Če bi vsakdo priznal svojo krivico, ki jo je nekoč povzročil, bi bila sprava možna. Šele ko

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Imamo ustavo. Bel dim se je dvignil v mestu Santa Fe in se raztegnil po vsem nebesnem oboku države. Pretekli torek 23. je bila dokončno potrjena, v sredo pa so ji svečano prisegli. Mirno lahko zapišemo, da je to najboljši temeljita sprememba ustave v tem stoletju, saj strokovnjaki smatrajo, da zaseže kar 70 odstotkov ustavnega besedila. Na splošno zatrdimo, da je izid pozitiven in da so domala vse spremembe bile potrebne. Da je v marsikaterem oziru nepopolna? Drži. A ustava v neki meri odgovarja tudi politični zrelosti družbe. To pa gre počasi.

VOLK IN KOZA

A pogledimo nekoliko politično plat celotne spremembe. Če sprejmemo dejstvo, da je sad sporazuma med Menemom in Alfonsinom, pridemo do zaključka, da je volk sit in koza cela. Od vsega začetka, ko se je pričelo govoriti o ustavni spremembi smo zapisali, da sedanjega predsednika skrbi le možnost, da znova kandidira. Poznejši koraki (npr. potrditev v senatu, ko je sanjuanski senator Leopoldo Bravo dal vitalni glas), so to domnevo le še potrdili. Ko je potem, ko je vse kazalo na propad vladnega načrta, bivši predsednik Alfonsín odprl široka vrata spremembi, so se mnogi čudili temu koraku. Sedaj je razvidno, da je bila poteza logična in popolnoma odgovarjala načinu in naravi vodje radikalne stranke.

Kdo se je torej bolj okoristil? Oba. Menem ima odprto pot ponovne kandidature, Alfonsín pa ima spremembo v ustavi „po svoji podobi“, saj je večina novih in prenovljenih točk prirojnih po duhu ali vsaj direktnem pristanku prvega predsednika v obnovljeni demokratični dobi. Je to pozitivno? Precej. Na splošno je radikalizem bolj demokratičnega duha kot peronizem. A z našega vidika pa je ideološko bolj nestrpen. In ne govorimo tu le o točki, ki dovoljuje, da je predsednik katerekoli vere (prej je moral biti katoliške), saj je to spremembo naravnost želela večina cerkvene hierarhije, marveč zlasti glede polemične točke o splavu, ki je končno izzvenela tako mlačno, da je córdobski kardinal Raúl Primatesta vzkliknil, da je „Bog ostal izven ustave“.

Zato si oglejmo to točko od blizu, ker zanimivo prikazuje politično igro okoli važnega moralnega vprašanja. Dejansko je

bodo krivice priznane in poravnane, kolikor se da, se bo mir spet vrnil med ljudi.

Ali imate slovensko državljanstvo, ste imeli s tem kaj težav?

Težav nisem imel. Mislim, da mi državljanstvo ni bilo odvzeto. Na občini so mi potni list dali brez zapletov.

Kako sté bili sprejeti med domačini?

Sprejeli so me povsod lepo. Res pa je, da sem pri nekaterih opazil, da imajo dva obraza.

Gospod Marjan, še zmeraj govorite lepo slovensko. Kako je s slovenščino pri vas v Buenos Airesu?

Slovenščino smo prinesli s seboj v Argentino. Ohranjati pa mi jo pomaga tudi to, da že dvajset let poučujem slovenščino v slovenski šoli. Najprej so vpeljali slovenske maše in verouk, nato slovenske šole. Slovenskih šol ali bolje tečajev, ker so samo ob sobotah, je v Buenos Airesu kar precej povsod, kjer so Slovenci. Poleg tako imenovanih osnovnih šol imamo tudi slovensko šolo za učence srednjih šol.

Hvala za pogovor.

Pogovarjal se je Stražar Slamnik, glasilo domžalske občine, julij 1994

bila prepoved splava že zagotovljena, ker je mednarodni sporazum iz San José de Puerto Rico zadobil ustavno naravo. Vendar je katoliška hierarhija želela tudi izrecno domače potrdilo tega stališča. Obrnila se je na predsednika Menema, ki je takoj ugodil želji in izdal potrebna navodila peronističnim ustavodajnim poslancem. Radikali so se temu uprli in v peronizmu samem ni bilo preveč navdušenja. Pričeli so šteti glasove za in proti. Vladni predlog bi s pomočjo provincijskih strank bil potrjen. A radikalizem je zagrozil, da zapusti skupščino. Menem je umaknil svojo zahtevo, da se izogne blamaži. Saj je imel sijajni izgovor: radikali niso hoteli. Dejansko si je umil roke. Potem so sklenili besedilo, ki naj bi preprečil splav, a ni tako jasno kot je želela Cerkev. Menemov ugled pa ni trpel v vrstah katolištva, in to je zanj glavno.

SEDAJ VOLITVE

Vendar so v vladi vedno bolj večja skrb. Ustava je potrjena, pot do ponovne kandidature prosta. A sedaj je treba zagotoviti glasove, da se celoten načrt ne spremeni v nepričakovan poraz. Zadnje ankete pa niso tako mile, kot bi si vladni možje želeli. Ponovno omenimo, da nova ustava predvideva „ballotage“, to je drugi volilni krog. Da si ga izogone, bi moral Menem prejeti več kot 45% glasov ali vsaj 40% in prekositi drugo silo za več kot 10%. Eno in drugo ne bi bilo preveč problematično, če bi radikalizem životarlil v sedanji brezkrvnosti. A nastop Velike fronte je zmešal štrene marsikomu. In sedanje ankete kažejo, da bi Chacho Alvarez kot predsedniški kandidat zasedel drugo mesto in se mogel nevarno približati predsedniku Menemu.

Medtem pa je notranji minister Carlos Ruckauf že napovedal, da bodo predsedniške volitve v nedeljo 14. maja (znova bodo sovpadle s slovenskim romanjem v Luján) leta 1995. Nekoliko tradicije je v tem, ker je na isti datum leta 1989 prvič tako prepričljivo zmagal. Po drugi strani pa nova ustava pametno nakazuje, da morajo biti volitve v dobi dveh mesecev pred zapadom tekočega predsedniškega mandata. To pa zato, da se preprečijo travmatični primeri kot je bil Alfonsinov, ko je bil radikalizem poražen sedem mesecev pred končano predsedniško dobo, pa je moral Alfonsín zapustiti oblast pet mesecev pred koncem ustavne dobe.

Sedaj je že dan znak za pričetek tekmovanja. Menem skuša doseči, da bi vsaj v večinsko peronističnih provincah bile guvernerske volitve istočasno s predsedniškimi. S tem bi si zagotovil priljubljenost glasovanja po provincah. A isti guvernerji, ki ne morejo ponovno kandidirati, nad tem niso preveč navdušeni. Guvernerski in poslanski mandati se zamenjajo šele 10. decembra in nikomur ni ljubo sedeti na stolčku sedem mesecev, medtem ko drugi čaka, kdaj se bo izpraznil. „Alfonsinov sindrom“ tudi tu narekuje drugačen postopek.

Da bo Menem kandidiral, ni dvoma. V peronizmu se mu zoperstavlja le Bordón, ki pa nima nikakih izgledov za uspeh. Nič pa še ni jasno glede podpredsedniškega kandidata. Je mnogo veljakov, ki se pohlepno ozirajo po tem mestu. Med njimi ni več buenosaireškega guvernerja Duhaldeja. Zaklel se je, da znova kandidira za guvernerja ali pa se za štiri leta umakne vladnih položajev.

Med radikali je precej nejasnosti. Doslej sta se k tekmi pripisala mladi Federico Storani in bivši minister za javna dela Rodolfo Terragno. Ob strani stojita, a še ne odločno, córdobski Angeloz in senator De la Rúa.

Nad. na 6. str.

Pogovor z dr. Jožetom Bernikom

Novim predsednikom Svetovnega slovenskega kongresa

Kakšen je pglavitni namen, cilj, smisel SSK?

Ideja o neki svetovni povezanosti vseh Slovencev se je pojavljala na vseh koncih sveta že v času, ko je bilo slovenstvo v Sloveniji le funkcija komunističnega režima. Ko je leta 1989 prišlo v Dragi do bolj neposrednega pristopa, je bila v ideji Kongresa vključena tudi potreba po zaščiti tistih, ki so si v domovini upali dvigniti glas proti partijskemu enoumju. Od vsega začetka je SSK imel med svojimi cilji ohranjanje slovenstva, narodno spravo, vzajemno pomoč med Slovenci doma in po svetu, samostojnost in suverenost države slovenskega naroda in internacionalizacijo slovenskega vprašanja.

Drugo zasedanje SSK na Dunaju 23. in 24. junija letos je na novo opredelilo namen in cilj te organizacije. Tako v novem statusu kot v programu je zapisano: „Poglaviti namen Kongresa je doseči, da se ljudje slovenskega rodu in porekla po vsem svetu čutimo kot med seboj povezano in v občestvo združena slovenska skupnost, kateri je narodna enotnost, kljub različnim nazorom in gibanjem med Slovenci nujnost.“

Naj gre za razmere v matični državi Sloveniji, v zamejstvu ali za Slovence po svetu mora Kongres negovati in spodbujati duha vzajemnosti, edinosti, medsebojne zavezanosti, strpnosti in spoštovanja. Naj omenim, da je to zasedanje tudi omogočilo, pod nekaterimi pogoji, članstvo v SSK tudi Neslovencem, ki podpirajo statut in cilje te organizacije.

Katere so bistvene razlike med zasedanjema SSK? Kakšni so bili poudarki in katere so glavne novosti?

Prvo zasedanje SSK v Ljubljani junija 1991 je časovno sovpadalo prav z osamovanjem Slovenije.

Tedanje zasedanje zaradi vojnih razmer ni moglo opraviti vsega postavljenega dela, vendar je kongres sprejel svoj prvi statut, program, izvolil organe, sprejel vrsto resolucij in se tudi vključil v informiranje sveta o napadu na Slovenijo. Kot že rečeno, drugo zasedanje SSK je bilo prejšnji teden v slovenskem domu Korotan na Dunaju. To zasedanje je označevala poslovnost in potreba po prilagoditvi SSK slovenski stvarnosti. Iluzije, nerealistična pričakovanja, nedokončane akcije, tavanje v nerealnosti in podobno iz zadnjih treh let so med nami pustili prepričanje, da je zdaj čas za koordinacijo in realistično usmeritev.

Zasedanje na Dunaju je bilo delovno, proč od skušnjav za „nastopanje“, ceremonije in podobno. Sprejeta sta bila novi statut in program. Glede novega kaže omeniti nekaj sprememb. Vse konference po svetu imajo zdaj enako število delegatov, največ pet, glavnega tajnika izvoli glavni odbor in ta tudi določi sedež svoje upravne pisarne. Novost je tudi v tem, da v glavnem odboru posluje tričlanski finančni odbor z enim glasom. Po novem politične stranke ne morejo biti članice Kongresa.

Programska komisija pod vodstvom Jurija Terseglava je izluščila iz celotnega programa šest točk in jih kot nujne naloge naložila glavnemu odboru v izvajanje. Med temi je zanimiv predlog, naj bi pri državnem sekretarju za Slovence po svetu ustanovili usklajevalni svetovni odbor vseh Slovencev v zamejstvu in po svetu za uresničevanje ustavne skrbi slovenske države za rojake po svetu. Ista komisija je tudi naročila glavnemu odboru (GO), naj določi usklajevalce tematskih skupin za izdelavo različnih priporočil, med katerimi so izvolitev predstavnikov Slovencev po svetu v državni zbor, zakon o posebnih pravicah in ugodnostih za Slovence brez slovenskega državljanstva, ustanovitev

parlamentarnega odbora za Slovence po svetu v državnem zboru, pomiritev in program.

SSK je dolgo spremljalo spolitiziranost...

Beseda „spolitiziranost“ je ena od tistih, ki imajo tipično slovensko vsebino. Je pravzaprav ena tistih besed, ki se uporabljajo kot „bav-bav“ v slovenski družbi. Enako je z besedo polarizacija. Še ena je „ne-enotnost“ med izseljenci. Vsebinsko tem besedam je določil režim enoumja. Mislim, da hočete vprašati, kako je bilo z vnašanjem dnevnih strankarskih tokov v SSK. Čisto nenaravnega bi bilo, če bi bili ljudje v SSK enakega gledanja na vse stvari, saj smo prišli z vseh koncev sveta, z različno življenjsko filozofijo in izkušnjo. Zraven so bili tudi ljudje, ki so vse videli le enobarvno, saj tak je bil do pred kratkim politični sistem v slovenskem političnem prostoru. Treba je torej bilo združiti zelo različne poglede v delu za skupno slovensko stvar. To ni bilo in ne bo lahko. Nekateri menijo, da so bili med pobudniki SSK tudi taki, ki so hoteli kongres kot svetovno organizacijo izseljenstva ujeti v dnevne potrebe slovenske politike, zlasti tiste, ki v preteklosti ni imela dosti podpore zunaj meja Slovenije. To se ni zgodilo. Često pa je le prišlo do razhajanja, celo močnega, v gledanju na razvoj demokracije v slovenski družbi. Bistvo demokracije je namreč v sožitju ljudi različnih pogledov za skupno dobro. Za to pa je potreben pravni okvir, v katerem imajo vsi državljani enake možnosti in to je brez privilegiranih začetnih pozicij. Ko se podre totalitarni režim, je seveda pomembno, da oblast uredi stvari tako, da more razvoj iti v tako demokracijo, ki varuje vse enako. Nobena skrivnost ni, da v slovenski državi še ni tako. Torej zavzemanje za demokratičnost v slovenski družbi ni spolitiziranost, pritegovanje SSK na kak strankarski voz pa bi seveda bilo.

Kako lahko komentirate svojo izvolitev? Kakšni so vaši načrti v vlogi predsednika SSK in kakšne so sploh vaše pristojnosti?

Opazil sem že, da v tej družbi slovenski politični izseljenci niso dobrodošli, torej tudi moja izvolitev za predsednika nekaterim ne bo všeč. Zdaj bomo videli, kako je z demokracijo v SSK samem. Če smo v prejšnjem odboru mogli sodelovati vsi, čeprav smo imeli različno nazorsko gledanje in izkušnjo, zakaj ne bi mogli tudi v prihodnje, četudi je predsednik drug. Vsaj upam, da bo tako.

Novi odbor bi moral začeti z graditvijo celotne organizacije. Zasedanje na Dunaju je določilo, da „SSK ni krovna organizacija slovenskih društev doma in po svetu ter jih nima namen formalno povezovati, temveč povezuje Slovence kot posameznike“. Ta usmeritev bo umirila vse tiste, ki so videli v SSK tekmeča na svojem področju. Na drugi strani bo to zahtevalo od GO in konferenc, da najdejo delo in način dela na tistih področjih, kjer ne bo podvajanja. Pri izvajanju kakšne točke svojega programa pa bodo mogli GO in konferenca pritegniti tudi druga že obstoječa društva, recimo k akcijam za obrambo slovenskih državnih meja, slovenskih manjšin in podobno. Oblikovanje območnih konferenc je bistvenega pomena za SSK. Brez njih in njihove delavnosti kongres nima nobenega smisla. Tu bo potrebno veliko dobre volje in pa aktivne programe. Mislim, da bo tudi tam, kjer je slovenska izseljenska skupnost ustvarila zelo plodno in vseobsegajočo dejavnost, kot v Argentini in ZDA, mogoče narediti korak naprej. V ZDA je konferenca že ustanovljena, treba jo je še zgraditi. Za

Argentino pa sem imel često vtis, da bi nekateri hoteli, kljub mnogim prejšnjim neuspešnim poskusom, demontirati strukturo slovenskih političnih izseljencev in jo nadomestiti s krovno SSK. To se seveda ne bo zgodilo, zato upam, da ima SSK zdaj priložnost, da dobi svoj prostor tudi tam, in sicer v okviru, kot ga je kazalo zadnje zasedanje.

Kakšno naj bo razmerje SSK do SIM, Slovenije v svetu in drugih organizacij, ki se ukvarjajo z rojaki na tujem? Kakšna naj bo vloga SSK v slovenskem političnem življenju?

Razmerje Kongresa do organizacij, ki se ukvarjajo z izseljensko problematiko, bi moralo biti v smislu sodelovanja. Kot je bilo mogoče zaslediti v časopisju, je slovenska konferenca v prvem obdobju celo imela ambicije, da bi prevzela Slovensko izseljensko matico (SIM), kasneje pa je prišlo do tesnega sodelovanja, saj je predsednica slovenske konference (morda je še) tudi podpredsednica SIM, vendar se često nisem strinjal z njenim ožjim vodstvom, ker sem menil, da kot državno financirana ustanova hodi v napačno smer. Problem slovenskega izseljenstva so druga, tretja in še mlajše generacije. Ta problem je zdaj tu, je resen in težko rešljiv. Del denarja, ki ga država daje SIM, bi morali iti za raziskovanje tega vprašanja. Jasno je, da SIM v sedanjih sestavi tega ni sposobna narediti, mogla pa bi začeti skupaj s primernimi zavodi financiranje kakšnega takega projekta. Z obliži ni mogoče zdraviti velike rane. Če te generacije še niso izgubljene za slovenski svet, se bo to zgodilo v naslednjem rodu. Zato je treba pohiteti. Ker menim, da je SIM monopolna organizacija, ki ne dela tega, kar bi morala, mislim, da je v smislu pluralizma treba podpreti tudi druge organizacije, ki se že ukvarjajo ali se hočejo ukvarjati z izseljenstvom. Mislim in upam, da bo mogoče imeti koristne pogovore tudi s SIM.

Kakšna naj bo vloga Kongresa v slovenskem političnem življenju?

Čeprav je več možnih definicij besede politika, bom rekel, da ima SSK tudi politično funkcijo, vendar v širokem smislu delovanja za blagor slovenske družbe in države. To seveda izključuje strankarsko dejavnost, ne izključuje pa vključevanja v akcije, za katere zasedanje SSK ali GO meni, da so v okviru ciljev in programa organizacije, recimo, opozarjanje na nedemokratične pojave v slovenskem javnem življenju. Dalje, ena od zadnjih resolucij govori o približevanju Slovenije Evropski zvezi. Ne vidim razloga, da SSK ne bi mogel spregovoriti o tem, zlasti, če ima kdo od članov ali konferenca že izdelano gledanje ali izkušnje o tem pomembnem vprašanju. Kdo iz SSK bi morda celo želel sodelovati pri izdelavi strateškega načrta Slovenije glede EZ ali o njem.

Kaj pa političnost v izseljenstvu? Naj

bo SSK posrednik med politično različno mislečimi izseljenci?

Večkrat sem že govoril o razlikah med izseljenci, nazorskih, političnih, strankarskih in drugih. Menim, da so take razlike naravne med izseljenci prav tako kot so naravne v slovenski družbi v svoji državi. Takega razmišljanja seveda ne bodo sprejeli tisti, ki demokracije ne razumejo ali so se dobro počutili v enoumju. V demokraciji ima vsak človek pravico uveljaviti svoje gledanje na demokratičen in civiliziran način. Označevati tako uveljavljanje s politizacijo ali s polarizacijo in sklicevanje na enotnost, to je družbo brez razlik, je manipulatorstvo. Govoriti o odpravi razlik, o pozivanju k enotnosti med izseljenci, je manipulatorstvo. Tako v slovenski družbi kot v izseljenstvu bi morali najti nek dogovor o tistih vrednotah in ciljih, ki so bistveni za obstoj slovenstva in slovenske suverenosti. Tak dogovor bi mogel biti podloga za „enotnost“, zunaj tega pa naj gre življenje naprej v svoji demokratični različnosti.

Kako nekateri, ki dobivajo denar za delo med izseljenci, gledajo na te stvari, dobro označuje izjava nekega profesorja, ki se ukvarja z zgodovino izseljencev in je tudi član izvršnega odbora SIM. Pred kratkim je obžaloval politizacijo med izseljenci (njegov izraz), „ki vse bolj razceplja in s tem slabi Slovence po svetu“. Pravi tudi, da je potrebno delo med priseljenci mnogo bolj uspešno upravljala nekdanja SZDL. Tako: toži se mu po SZDL, ki je bila višek totalitarne politizacije! Morda bi se morali vsi tisti, ki imajo zdaj v zakupu (z državnim denarjem) „skrb za izseljence“ pogovoriti in jasno povedati, ali hočejo naprej ali nazaj. Če nazaj, potem bo tudi v slovenski državi treba odpraviti „politizacijo“, stranke, vse razlike in s tem demokracijo. Upam, da ni nobenega slovenskega demokrata, ki bi to želel slovenski državi. Prepričan sem, da bomo v SSK mogli živeti brez strahu pred „politizacijo“. Nekateri hudo moti to, kar se vam je v Slovincu nedavno zapisalo kot moja izjava, da je polarizacija normalna v vsaki demokraciji. V resnici sem govoril o razlikah med izseljenci, kar sem že pojasnil malo prej. Morda bi bil moral že v začetku citirati iz govora, ki ga je imel na prvem zasedanju SSK v Ljubljani dr. Tine Hribar, ko je govoril o tem, da sprave med živimi ne bi smeli raniti z novimi razkoli: „...Odpovedati se moramo vsakršnim vnaprejšnjim in splošnim zahtevam po takšnem ali drugačnem liku slovenstva. Zahtevam po liku, katerega postavitev smo po svojem prepričanju vselej sposobni prevzeti in speljati kajpada le mi, se pravi tisti, ki smo si ga zamislili.“

Odpoved takšnim zahtevam ne pomeni, da je izključeno vsakršno ločevanje duhov. Brez ločevanja duhov, brez njihovega razločevanja, ki je izraz duhovnega bogastva in ustvarjalne radoživosti, ni razvoja kulture. Zato tedaj, ko skušamo postati prijatelj, ne gre za odpravo duhovne različnosti. Ne gre za duhovno poenotenje, temveč za civilizacijski način izražanja razlik in sprejemanja razločkov. Bistvo civilizacije je v formi, bistvo forme pa v tem, da je odprta za različne vsebine.“ Po mojem gledanju SSK noče ali ne more biti posrednik med politično različno mislečimi izseljenci. To ni njegova funkcija. Ob svojih skromnih akcijskih programih more SSK zbrati vse dobro hoteče ljudi, ne glede na različnosti med njimi, vendar na enem skupnem imenovalcu, na demokratičnosti procesa in izvajanju SSK si je in se bo z dosti težavami utiral svojo pot. To me spominja na to, kako je dr. Henry Kissinger končal svojo novo knjigo Diplomacija. Na koncu zadnjega odstavka, ki govori o novem svetovnem redu, navaja v angleščini španski pregovor. „Popotnik, cest ni. Ceste naredi hoja.“

S svojo hojo bo morda SSK naredil kako skromno cesto v slovenskem narodnem prostoru.

Pogovor pripravil Zvone Žigon „Slovenec“, 2. julija (okrajšano)

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENC V ARGENTINI

LJUBLJANA — Pri Petrolu so v sodelovanju z ameriško firmo Texacom razvili štiri nove vrste motornih olj, ki so jih krstili za Proton. Olja naj bi spadala med najkakovostnejša, obenem pa cenejša od drugih podobnih olj. Petrol pa bo skrbel tudi za zbiranje odpadnih olj, njih uničenje in predelavo, da ne bodo onesnaževala okolja ne med delovno dobo ne potem.

LJUBLJANA — Pri Grafotonu je izšla kompaktna plošča z mnogimi različicami slovenske državne himne (sedma kitica Zdravljice v uglasbitvi Stanka Premrla). Avtor projekta je Valter Skok, ki si je zadal nalogo pripraviti primerno verzijo za vsako priložnost. Tako je himna posneta v številnih recitatorskih, vokalnih in instrumentalnih verzijah, pri katerih so sodelovali razni znani recitatorji, pevci-solisti, zbori, orkestri in instrumentalni solisti ter strokovnjaki iz tonske tehnike.

PRAGA, Češka — Na drugem večeru slovenske poezije je František Benhart predstavil pesniško antologijo Sedem slovenskih pesnikov, v katero je objavil svoje prevode Svetlane Makarovičeve, Daneta Zajca, Cirila Zlobca, Kajetana Koviča, Aleša Debeljaka, Milana Jesiha in Tomaža Šalamuna. Na Češkem je slovenska sodobna poezija precej znana in prevajana, ravno po Benhartovi zaslugi. Zato mu je ob tej priložnosti predsednik Društva slovenskih pisateljev Dane Zajc podelil tudi Župančičevo listino kot priznanje za prevajalske zasluge. Na večeru so nekateri avtorji sodelovali v branjem svojih del.

LJUBLJANA — Pri založbi Mihelač bo izšel kompletan prevod Petrarcovih sonetov, ki ga pripravlja dr. Andrej Capuder. V kar 316 sonetih je Petrarca opeval Lavro in ljubezen do nje; dve tretjini je napisal za časa njenega življenja, ostalo pa po njeni smrti. Capuder je prevedel prvih sto že pred leti, zadnje pa je začel prevajati pred štirimi leti. Pri svojem delu se strogo drži avtorjeve forme (verzna zasnova štirih rim).

PTUJ — Splošna bolnišnica dr. Jože Potrč letos praznuje 120-letnico. Ob tej priložnosti so proslavili tudi za obnovitvijo prostorov otroškega oddelka. Lansko leto je bolnišnica sprejela 10.500 bolnikov, ki so v povprečju en teden preživeli v njej. Poleg tega so zdravniki opravili 70 tisoč pregledov. — Prvo bolnišnico je imel Ptuj leta 1315.

LJUBLJANA — Slovenska pošta je izdala tretjo znamko s planinskim motivom. To pot je upodobljena Ojstrica, najvišji vrh v Savinjskih alpah.

LJUBLJANA — Šestinšestdeset Sarajevčanov so prepeljali v Slovenijo. Od teh je 30 slovenskih državljanov, ostali pa so njihovi najožji družinski člani, ki so dobili status začasnega begunca. Za to, že drugo akcijo, se je prijavilo okoli tisoč kandidatov, od katerih so slovenski predstavniki odbrali

okoli dvesto oseb, ki so izpolnjevali pogoje za prevoz. Ker so se mnogi nato premislili, je število padlo na 127, nato le 94 in končno 66. — V pripravah je nova, tretja evakuacija, ki pa še nima ne datuma ne števila prepreljancev.

LJUBLJANA — Štiri ministrstva (za kulturo, za notranje zadeve, za okolje in prostor in za kmetijstvo in gozdarstvo) so pripravila predlog za zaščito narave pred motornimi vozili. Po njem naj bi bilo prepovedano voziti s terenskimi motornimi vozili (motorji, mopedi, džipi in podobnimi) na vseh površinah izven cest. Prepoved naj bi veljala tudi za ceste v zavarovanih območjih, na katerih ne bi smeli prirediti podobnih športnih prireditev.

LJUBLJANA — V Križankah in kasneje na mariborskem Lentu je nastopal vojaški orkester Kraljeve škotske garde. Devetnajst godbenikov na dude in bobne je prvič nastopilo v državi izven Evropske skupnosti.

GORNJA RADGONA, DRAVOGRAD — V obe mestih so odkrili spominska obeležja v poklon padlim v vojni za osamosvojitve pred tremi leti.

POKLJUKA — Ameriški vojaki in slovenski teritorialci so sedem dni tekmovali v raznih panogah: orientacijski tek, plezanje, streljanje, met bombe v cilj, premagovanje pehotnih ovir, gorski triatlon in raftanje. Prvo mesto je zasedel 3. Pokrajinski štab Teritorialne obrambe z Gorenjske („gamsi“ 3. PŠTO), drugi so bili ameriški vojaki, tretji pa pripadniki policijske specialne enote Moris.

KOPER — Klub študentov občine Koper združuje 270 od 800 tamkajšnjih študentov. Večina jih študira v Ljubljani ali Mariboru, nekaj pa v Trstu in v bližnjih italijanskih univerzitetnih centrih. Klub je predstavil projekt Kariera, po katerem naj bi skušal povezati študente s podjetji, ki jih zanimajo kvalificirani kadri. Stiki naj bi se začeli že med študijsko dobo, med katero bi člani kluba lahko spoznali možnosti, ki jih podjetja nudijo, kot so štipendije, opravljanje pripravništva, podiplomski študij in o — plačah...

BLED — V Triglavskem narodnem parku so postavili devet nadzornikov, ki bodo imeli tudi pravico izterjevati na mestu kazni za razne prekrške: preseganje dovoljenega hrupa, šotorenje in parkiranje ali kurjenje ognja na nedovoljenih krajih in podobno. Park je že prej imel več nadzornikov, vendar so smeli le svetovati ali javljati večje prekrške. Denarne kazni so bile smešno nizke, zdaj pa je kazen za prekršek 18.000 tolarjev.

LJUBLJANA — Adria Airways je v poletni sezoni uvedla nekaj tedenskih poletov v razne letoviške kraje: poleg bližnjih Brača, Krfa in Dubrovnika še na Larnaco, Catanio in Antalio.

Osebne novice

Rojstvo: V družini Daria Silvero in Helene roj. Krajnik se je 15. avgusta rodila hčerka prvorojenka, ki bo pri krstu dobila ime Aldana Helena.

Čestitamo!

Krst: V soboto, 13. avgusta je bil krščen v župni cerkvi Sv. Rite (Boulogne) Andrej

Aleksander Klemen, sin Frida in Metke Vasle. Botra sta bila Marica Žurga roj. Klemen in Janez Vasle. Krstil je dr. Jure Rode. Srečni družini iskreno čestitamo.

V dobrodelni sklad Zveze slovenskih mater in žena so darovali: dr. Nataša Krečič \$ 100 v spomin ge. Zorec in na malo Mileno; Sonja Virnik \$ 20 v spomin ge. Ruženke Šuc; N. N., San Martín, \$ 50. Hvala!

IGRI V MENDOZI

Sanmartinska „Pepelka“

Za daljši konec tedna se je 12. avgusta odpeljala večja skupina otrok šole dr. Gregorija Rožmana, mladine (ki je tudi sodelovala pri igri), več mamic šolskega odbora in še nekaj drugih staršev, vse skupaj okoli 60 oseb, v Mendozo. Namen je bil predstaviti tam igro „Pepelka“, spoznati mendoške otroke in njihove učitelje ter druge rojake in si ogledati provinco,

Vse nam je bilo naklonjeno. Vožnja, tako tja kot nazaj, sijajna. Vreme da si boljšega ne bi mogli želeli. Mendoščani pa so nam nudili tako gostoljubnost, da tega obiska ne bomo kmalu pozabili. Bili smo deležni tolikih pozornosti, pogostitev, da ni besed, da bi se lahko dostojno zahvalili. Tudi so nam nudili enkratno doživetje, da smo obiskali mogočno pogorje Los Penitentes, kjer so skoraj vsi sanmartinski otroci prvič videli sneg od blizu, se „dričkali“, kepali, sankali in nekateri celo smučali. Ker je bila ta nedelja ravno „otroški dan“ so bili tudi vsi otroci, tako mendoški kot sanmartinski, obdarovani z raznimi slaščicami.

Težko bi bilo naštet vse, ki so nam vseskozi izkazovali toliko gostoljubnosti:

„Črna žena“

V soboto, 6. avgusta je mendoška mladina razveselila skupnost s predstavo igre v štirih dejanjih „Črna žena“, povzete iz istoimenske povesti anonimnega avtorja. Drama opisuje kmečko življenje na Gorenjskem v XV. stoletju, v času turških napadov. Tematika se vrti okoli Nigane — črne žene, bogate in lepe ciganke, pripadnice plemena, naseljenega na Hrvaškem.

Ko se je odprla zavesa odra, nas je veselo presenetila lepa in dostojna scenografija, ki sta jo pripravila Dani in Matija Žumer. Omeniti moramo, da sta za to priložnost nabavila nove kulise, kar bo obogatilo mendoški oder.

mamice mendoških otrok in druge gospe v kuhinji, oskrbnica Doma, člani odbora s predsednikom Jožetom Šmonom na čelu, ki nam je bil vseskozi na uslugo, voditeljica Lenčka Božnar in vse druge učiteljice. Pravično bi bilo, da bi lahko imenoma vse naštel, a žal je to nemogoče.

Zasluga za tako lep uspeh obiska pa gre v prvi vrsti prav gotovo Gabrijeli Marolt, predsednici šolskega odbora v San Martinu, ki se je neumorno trudila in vse zapreke premostila, da se je ta obisk uresničil. Prav tako gre zahvala tudi ostalim članicam šolskega odbora, posebno še Mariji Petkovšek in Marti Jerman, podravnateljici šole Saši Golob in drugim učiteljicam.

Da je imel obisk zaželen uspeh prav gotovo govori dejstvo, da so nas Mendoščani zadnji dan pospremili prav do našega odhoda nazaj v Buenos Aires in da se otroci kar niso mogli ločiti. Marsikomu se je zasvetila solza v očeh. Nekateri sanmartinski otroci pa so resnično jokali in prosili naj še ostanemo.

Mendoški rojaki, mladina in učenci: iskrena hvala vam. Naš Dom v San Martinu je na stečaj odprt. Upamo, da nas boste kaj kmalu tudi vi obiskali in da vam bomo mogli vsaj nekoliko povrniti vašo gostoljubnost.

M. S. Boltežar

Obširna igra ima zahtevne vloge, katere so se vsi igralci z navdušenjem in ne malim trudom lepo naučili. Beseda je tekla gladko in razločno, brez značilnega prehittevanja pri mladih neizkušanih igralcih.

Jože Štirn je prepričljivo igral Franceta, poštenega kmečkega moža, katerega je dohitela težka usoda. Magdalena Grintal je podala vlogo njegove žene Zalke z veliko mero nežnosti in ljubeznivosti. Dopolni to družino sinček Franček, vlogo, ki je simpatično podal mali Sebastijan Bajda.

Naravno sposobnost za igranje ima Vladko Žumer, saj je starega Šteficelja imenitno prikazal kot zvestega in požrtvovalnega prijatelja. Tončka Šmon se je lepo vživela v vlogi razbrzdane Nigane in z vso močjo prikazala njeno tragično življenje. Dobrušo, njeno staro služkinjo, je lepo in dostojno igrala Urška Šmon.

Tipične slovenske kmete in vaščane so igrali Pavle Šmon, Matjaž Grintal, Tone Štirn, Erika Bajda in Tine Šmon. Turke pa Jure Slovša, Maksi Llanos, Luka Triep in Ernest Bajda. Zelo pomembno funkcijo pri vsaki igri pa ima nekdo, ki ne stopi na oder, to je šepetalec. To odgovornost je pravilno izvršila Milena Šmon.

Iniciativa in povezovanje igre je slonelo na ramah mlade režiserke Tončke Šmon, ki s svojim navdušenjem in delovanjem navdušuje mendoško mladino k aktivnemu sodelovanju pri prosvetnem delu.

„Korajža velja, Bog pa srečo da“, pravi slovenski pregovor. Upamo, da bo v mladih srcih še naprej gorelo navdušenje do slovenske kulture in besede, za kar je potrebno zadosti poguma in vztrajnosti.

Zlata maša msgr. dr. Mirka Gogala

hre. Kot rečeno, je praznoval svojo novo mašo v Št. Joštu, kamor so morali priti njegovi starši preko meje z Gorenjske. Po koncu vojske se je umaknil na Koroško, nato pa v Italijo, kjer je bil nekaj časa taboriščni kaplan v Cinecittá, odkoder je emigriral v Argentino. Tam je dosegel doktorat iz teologije na begunski ljubljanski teološki fakulteti v San Luisu l. 1950, drugi doktorat, iz cerkvenega prava, pa leta 1983 na Gregorijani v Rimu. V Adroqueju je v slovenskem semenišču predaval liturgiko, sv. pismo in cerkveno pravo.

V Argentini je najprej deloval v San Fernandu, nato pa Lanusu, končno pa je bil imenovan l. 1954 za kurata v vojašnici v Campo de Mayo, kjer je ostal do danes in je tako eden od vojaških kuratov z najdaljšo delovno dobo v Argentini.

Ko se je ustanovila škofija v San Miguelu leta 1978 je od vsega začetka sodeloval pri njenem življenju. Najprej je bil provikar, pozneje pa generalni vikar škofije. Za časa „sede vacante“ leta 1984-85 je bil izvoljen kot kapitularni vikar in je tedaj vodil škofijo. Pozneje je postal spet generalni vikar škofije, kar opravlja do danes. Med drugimi njegovimi službami naj naštejemo še, da je svetovalec škofijske Katoliške akcije, škofijski cerkveni sodnik in tudi profesor kanonskega prava na teološki fakulteti uniiverze Del Salvador.

To je bilo njegovo delo v argentinski Cerkvi, pa tudi med Slovenci je od vsega početka veliko sodeloval. Dolga leta je bil predavatelj pri najrazličnejših ustanovah, predvsem pri Slovenski kulturni akciji, kjer je vodja filozofskega odseka in pisec številnih člankov v Meddobje ter predavatelj na kulturnih večerih. Tam se ukvarja predvsem s problemi iz teologije, filozofije ter iz naše izseljenske stvarnosti.

Slovenci v Argentini se veselimo njegovega zlatega jubileja in mu želimo še mnogo plodnega in koristnega dela v dobro tako Sloveniji kot Argentini. Jubilantu čestita tudi Svobodna Slovenija, v katero je prispeval razne tehtne članke.

Nova maša Marka Japlja v Miramaru

Na praznik apostolov sv. Petra in Pavla dne 29. junija 1994 je bil v ljubljanski stolnici med drugimi novomašniki posvečen Marko Japelj, sin slovenskih staršev in rojen v Miramaru. Po končni srednji soli je odšel v Slovenijo na obisk. Po vrnitvi v Argentino se je kmalu odločil, da zopet odide v Slovenijo. Tam je bil pet let v raznih službah, potem pa je vstopil v bogoslovje.

V nedeljo, 3. julija je imel Marko Japelj prvo sveto mašo v Vrhnikih, rojstnem kraju očeta Toneta.

Konec julija je prišel že kot duhovnik na obisk v Argentino in je 31. julija dopoldne imel v Miramaru v kapeli ljubljanskih sester ponovitev nove maše za tukajšnje Slovence, katerim so se pridružili tudi rojaki iz Mar del Plate.

Ob vstopu v kapelo so novomašniku zapeli Novomašnik bod' pozdravljen. Žene in otroci v narodnih nošah so mu izročili

slovenski šopek. Slovesno mašo je povzdignilo lepo petje novomašnika in vseh navzočih.

Somaševala sta miramarski župnik Alfredo Ardamas in naš dušni pastir Boris Koman, ki je imel tudi globoko dogodku primerno pridigo. Berili pa sta prebrala novomašnikov oče in brat. Maša je potekala v globoki zbranosti in tudi ginjenosti, saj jo je daroval duhovnik, ki je zrastel med nami v Miramaru.

Ob koncu nam je bil podeljen novomašnikov blagoslov. Z zahvalo Bogu za novega duhovnika iz naše skupnosti, je zadonela pesem Hvala večnemu Bogu.

Po maši smo se zbrali za kosilo v slovenskem domu, ki je bil za ta slavnostni dogodek lepo okrašen s cvetjem in zelenjem. Na steni za glavno mizo je bil velik napis s pozdravom novomašniku, obdan z umetniško narejenim motivom oltarja z

Obletnica žegnjanja in otvoritev novih šolskih prostorov v San Martinu

7. avgusta smo praznovali že 46. obletnico žegnjanja našega Doma in smo se najprej zbrali ob 11. uri pri slovenski maši v zavodu Presvetega srca Jezusovega.

Po sveti maši smo se zbrali ob pogrnjenih mizah pri kosilu. Pred tem pa nas je Janez Filipič povabil, naj prisostvujemo otvoritvi in blagoslovitvi novih šolskih prostorov.

Predsednik Doma Jože Ziherl je pozdravil predsednika Zedinjene Slovenije Tineta Vivoda, voditeljice slovenskih šol ter vse navzoče. Poudaril je zamisel naših prednikov, kateri so z velikimi težavami, trudom in brez sredstev gradili Dom ter šolske prostore, hkrati pa prosil, naj vsi člani sodelujejo pri poravnavi stroškov šolskih prostorov. V ta namen se prodajajo tombolske tablice.

Nato je prebral je pismo prof. dr. Petra Vencelja:

Drage rojakinje in rojaki!

Najprej vam pošiljamo pristrčne pozdrave iz poletne Slovenije. Še enkrat bi se radi zahvalili za topel in pristrčen sprejem, ki smo ga doživeli pri vas, v vašem domu, v času našega obiska pri Slovencih v Argentini. Bog vam poplačaj.

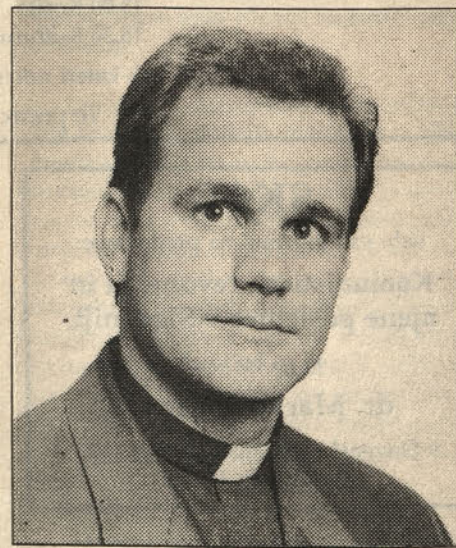
Iskrene čestitke vam izrekamo ob obnovitvi in razširitvi šolskih prostorov v vašem domu. Vse to kaže na vaša velika prizadevanja, žrtve in brezmejno ljubezen in zvestobo slovenstvu, naši kulturi in jeziku. Vsem vam želimo veliko prijetnih ur v novih prostorih, predvsem pa veselja in radosti otrok in učiteljc.

Vsem želimo obilo božjega blagoslova. Bog vas živi!

prof. dr. Peter Vencelj
državni sekretar

V imenu šolskega odbora je sledil govor Alenke Hartman por. Golob. Učenci šole dr. Gregorija Rožmana so nam podarili lepo zapeto pesem „Staršev sem slovenskih sin“.

Bivše učenke in sedanja predsednica

duhovnikom, ministranti in angeli.

L. Trpin je pozdravil navzoče in T. Prašiček je kot krstni boter čestital novomašniku in mu želel vso srečo in blagoslov v težkem duhovniškem poklicu.

Dekleta in fantje so nam postregli okusno kosilo, ki so ga pripravile naše pridne gospe, kjer seveda ni manjkalo dobrega asada.

Med kosilom se je Boris Koman, ki je že mnogo let duhovni vodja Slovencev v Miramaru in Mar del Plati, spominjal Marka kot šolarja, saj mu je bil učitelj v slovenski šoli v Miramaru.

odbora staršev ga. Gabrijela Leber por. Marolt je v govoru poudarila pomen slovenske kulture, navad, tradicije ter zavzetost, da bi se vse to ne izgubilo v tujini. Med drugimi je dejala: ti predniki, ki so z našimi starši in učitelji ustanovili že slovenske šole v taboriščih, so znali nam vcepiti spoštovanje in veliki čut do naših korenin in naše prelepe slovenske zemlje. Zaradi te ljubezni smo danes tu zbrani in še ustanavljamo nove šolske prostore, čeprav je današnji položaj drugačen. Ni dovolj da pošiljamo otroke v šole, temveč da res sodelujemo v skupnosti in da čutijo od nas res zanimanje za slovenstvo. Tako se bo še v bodočih generacijah ponavljal slovenski čudež v Argentini.

Ob kavi in pecivu smo poslušali misli našega gospoda župnika Franceta Šenka. Poudaril je pomen praznovanja 46 let slovenske božje službe oz. maše v našem Domu, omenil je tudi sednji položaj v Sloveniji, „evropski državi“, kjer je sedanja oblast prepuščena neusmiljeni vladavini korupcije in kriminala. Iz novega katekizma vemo, da je državljan po vesti dolžan, da ne sledi predpisom državnih oblasti, kadar določbe nasprotujejo zahtevam naravnega reda temeljnih pravic ljudi ali naukom evangelija.

Začnimo pri sebi in v svojem „malem svetu“, pridružimo se naši skupnosti, potrudimo se, da bi le-ta delovala mirno in razumno. S svojim nesebičnim vedenjem in pametnimi predlogi gradimo Domove, ozirom povečajmo jih, pomirjajmo duhove, pomagajmo presojeti in odpirajmo veder pogovor. V njem naj se odraža iskrenost in dobronamernost.

Nakazal je razglasitev leta družine in ves njen pomen ter kako družina poleg drugih stvari, igra pomembno vlogo pri izročanju slovenskega jezika ter drugih kulturnih in verskih vrednot. Ob koncu je vse povabil k sodelovanju pri vzgoji naše mladine in končno izrazil: kdor boječe skrbi samo za lastno zavarovanost in se umika, bo zgrešil „avanturo življenja in ljubezi“. Samo kdor je pripravljen zaupljivo dati in se podariti, bo tudi prejel, v svojem življenju našel izpolnitev.

Družinsko kosilo smo obogatili še z žrebanjem srečk z dobitki.

Po končanem žrebanju smo še malo pokramljali in tako preživeli prijeten dan.

D. Z.

Pozdravila sta novomašnika in mu želela vso srečo in blagoslov tudi tukajšnja župnik in kaplan. Novomašnik se pa je vsem zahvalil in se ginjen spominjal prve mladosti. Med dobro voljo in pesmijo so se gostje s težavo poslavljali.

Isti večer je bila ponovitev maše v župni cerkvi San Andrés. Somaševali so poleg B. Komana tamkajšnji župnik in kaplan ter Viktor Demšar, tudi sin Slovenca iz Miramaru, ki je imel tukaj novo mašo pred sedmimi leti. Med ljudskim petjem so navzoči Slovenci na prošnjo župnika zapeli nekaj slovenskih pesmi. V župni cerkvi je tudi podoba naše brezjanske Matere božje. Ob koncu maše se je novomašnik s spremitvom pred Marijo zahvalil za vse prejete darove.

Po maši je bila v farni dvorani zakuska, kjer se je novomašnik našel z mnogimi znanci iz šolskih let. V veselju se je počasi zaključil dan, ki bo za vedno ostal v spominu miramarskih Slovencev.

P. L.

MALI OGLASI

ORIENTE S.R.L. - Prevozi - poroke - rešilni avtomobili - mrliške vežice - pogrebi - Monseñor R. Bufano 2651 (ex Camino de Cintura) 1754 San Justo - Tel.: 651-2500 / 651-2335

Proyectos de Informática S.A. - Avditorija pri kompjuterjih, programe 3419/91 D.G.I. - Franci Šturm - Emilio Mitre 435 - 13. nadstr. „D“ - Capital - Tel.: 433-1713

PSIHOLOGIJA

Lic. Jelka Oman, psihologinja. Psihološka pomoč pri učenju in vedenju, orientacija pri izbiri poklica in v njem, ter za starše in vzgojitelje. Finocchetto 1949, Hurlingham, Tel.: 665-0268
Psihoanalitični konzultorij; Lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3° „M“ — Capital — Tel.: 831-3546.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. Elektro Ader - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes óseo integrados; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekscurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Šenk - Tel.: 762-2840.

LEGAJO N° 3545-82

Počitnice, izleti in potovanja v domovino informacije, hotelske namestitve, avtobusni prevozi, posredovanje vizumov in menjalnica. H. Yrigoyen 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

ADVOKATI

dr. Katica Cukjati — odvetnica - ponedeljek, sreda, petek od 18. do 20. ure - Boulogne Sur Mer 362, La Tablada, Tel.: 652-5638

dr. Marjana Poznič — odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Laval 1290, pis. 402 - Tel. 382-1148

dr. Franc Knavs — odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 476-4435; tel. in faks 46-7991.

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 4 - za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 12.-

OBVESTILA

SOBOTA, 27. avgusta:

Srednješolski tečaj v Slovenski hiši.

NEDELJA, 28. avgusta:

Rožmanov dom: Obletnica s sveto mašo in kosilom.

ČETRTEK, 1. septembra:

Koncert: Niños y Jóvenes Cantores de Bariloche, Avda. Córdoba 2445 ob 17; in ob 19.30 v Boulogne, Reclus 1133.

PETEK, 2. septembra:

Koncert: Niños y Jóvenes Cantores de Bariloche, in Ramallo 2606 ob 21.

SOBOTA, 3. septembra:

Zveza mater in žena: Program odpade, sv. maša ostane.

Koncert: Niños y Jóvenes Cantores de

Slovensko-latinskoameriška trgovska zbornica

vabi na predavanje, ki ga bo imel
ekonomist lic. **MARKO REBOZOV**

„Perspektiva argentinskega gospodarstva v okviru vključevanja
v mednarodni ekonomski sistem“

V petek, 26. avgusta, ob 20. uri v Slomškovem domu,
Castelli 28 - Ramos Mejía

Pevski zbor

Niños y Jóvenes Cantores de Bariloche

pod vodstvom dirigenta Andreja Jana

vabi na svoje koncerte v Buenos Airesu

Četrtek, 1. septembra, ob 17. uri v Državnem konservatoriju López Buchardo
(Avenida Córdoba 2445)

Četrtek, 1. septembra, ob 19.30 uri v Colegio Cardenal Newman (Reclus 1133 -
Boulogne)

Petek, 2. septembra, ob 21. uri v Avditoriju Fundación San Rafael (Ramallo 2606)
Sobota, 3. septembra, ob 19. uri v Sociedad Italiana Cristóforo Colombo (Hipólito
Yrigoyen 582 - Quilmes)

Nedelja, 4. septembra, ob 16.30 uri v katedrali v San Isidro (Avda. Del Libertador
16199) v VII. ciklu sakralne glasbe.

SLOGA JE RAZŠIRILA SVOJA NAGRADNA ŽREBANJA

K dvema BREZPLAČNIMA letalskima vožnjama
BUE-LJU-BUE

je dodala še mesečne dobitke, ki vam jih pošljemo NA DOM.

Pogoji so znani: - naložba vsaj \$ 200.-

- članstvo v Mutualu SLOGA

- Karta SLOGA

V SLOGI JE MOČ!

SDO

Pristavska mladina

SFZ

te vabi na svoj

24. MLADINSKI DAN,

ki bo 4. septembra 1994

8.00 Začetek tekmovanj

11.15 Dviganje zastav

11.30 Sveta maša

13.00 Kosilo

18.30 Kulturni program

Ali že veš, kateri orkester bo ta dan igral?

Te pričakujemo!

SKAD

vabi vso mladino na predavanje:

**Komunistična revolucija in
njene posledice v Sloveniji,**

ki ga bo imel

dr. Marko Kremžar

v Slovenski hiši, mala dvorana, 27.
avgusta ob 20. uri.

Bariloche, v Quilmesu, Hipólito Yrigoyen
682, ob 19.

NEDELJA, 4. septembra:

Mladinski dan v Castelarju.

Koncert: Niños y Jóvenes Cantores de
Bariloche, v katedrali v San Isidro ob 16.30.

PETEK, 9. septembra:

Kulturni večer SKA: dr. Franc Rode -
Krščanstvo in kultura, ob 20 v Slovenski
hiši.

SOBOTA, 10. septembra:

Srednješolski tečaj v Slovenski hiši.

NEDELJA, 11. septembra:

Mladinski dan v San Justu.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Propietario: Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: (54-1) 636-0841
Telefax: (54-1) 636-2421

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824

Registro Nac. de la Propiedad
Intelectual N° 85.462

Naročnina Svobodne Slovenije:
za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti
pa \$ 60; obmejne države Argentine 90
USA dol.; ostale države v obeh Amerikah
100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Av-
stralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za
pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno
pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje in oblikovanje:

MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 362-7215
(1101) Buenos Aires

**Zveza slovenskih mater in
žena** odpoveduje prireditve ob
svoji 28. obletnici zaradi nepri-
čakovanih zaprek. Sv. maša os-
tane.

Odbor.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Nad. z 2 str.

Konec meseca bo Alfonsín znova prevzel v
roke krmilo stranke. A njegovo delo bo po-
dobno delu obujanja mrtvih. Radikalizem se
nahaja na najnižji točki priljubljenosti. Mera
krize je bila vidna tudi med zasedajem us-
tavodajne skupščine. Ko je npr. poslanka iz
provincie Salta Cristina Figueroa prejela ukor
stranke zaradi svojevoljnega glasovanja, je
enostavno presedla v vrste Velike fronte. In
to se kaj lahko ponovi širom države. Radi-
kalizem je kot Lazar, toda Alfonsínu ni pri-
pisano delovanje čudežev.

Poravnajte naročnino!

OBVESTILO IN ZAHVALA

Preminul je primorski rojak

Franc Mislej

dva dni po svoji 90-letnici v Domu sv. Vincencija v Slovenski vasi.

Žalujoci: otroka dr. Irene in Robert,
vnuka: Pablo in Ernesto,
svakinja Ivanka, svak Jože,
nečakinje, nečaki, sorodniki in prijatelji.

Buenos Aires, Rosario, Montevideo, Lozice, Portorož, Ajdovščina, Ljubljana,
Villesse, Milano (Italija).

Družina se najiskrenejše zahvaljuje sestram in upravi Doma sv. Vincencija za
vso skrb in ljubezen, ki sta olajšala očetu zadnja leta življenja.

Buenos Aires, 18. avgusta 1994.